

N:o 91.

Af herr **O. Emthén**, om inskränkning i ägostyckningsförfarandet.

Den viktigaste uppgiften i den s. k. norrlandsfrågan är visserligen, att de hemman, som ännu ej inköpts af bolag, bibehållas uti den jordbrukande befolkningens besittning. Detta bör dock ej utesluta angelägenheten af att göra hvad man kan för att äfven den jord, som redan kommit i sågverksbolagens besittning, må kunna i någon mån tjäna jordbrukets intressen.

I sådant syfte har ifrågasatts att genom lagstiftning föranstalta, att den odlade inägojorden jämte nödig husbehofsskog m. m. återgår till jordbrukarne. Visserligen vore härmed bolagshemmanens stora odlingsmöjligheter och afkastning af dess skogsrikedomar fortfarande beröfvade ortens befolkning. Men man vunne ändock något.

Det nya ägostyckningsförfarandet, som infördes år 1896, var särskildt tillämnadt att i de norrländska skogsbygderna tjäna en sådan utstyckning. Men lagens antagande föregicks ej af någon som helst närmare utredning och saklig pröfning, huru denna angelägenhet borde lämpligen anordnas. Och i följd däraf inflöto ej heller i lagen några närmare bestämmelser om den sålunda särskildt för Norrland tillämnade ägostyckningen.

Några bindande föreskrifter behöfvas emellertid ej i de fall, att ägostyckningen företages af en jordbrukare i jordbruksändamål. Ty det

måste antagas i allmänhet ligga i hans intresse, att styckningen ej sker på ett sådant sätt, att jordbruksmöjligheterna blifva lidande därpå. Men de ägostyckningar, som närmast afsetts skola ifrågakomma i Norrland, äro styckningar af bolagshemman. Och ägarne af dessa hemman kunna naturligtvis därvid icke ledas af samma intresse.

Följden häraf blef också, att i den mån ägostyckningar å bolagshemman började företagas, blef ägarens ledande grundsats endast att göra sig af med allenast inägojorden, utan att låta skog i tillräcklig myckenhet medfölja. Härom yttrade redan år 1900 förste landtmätaren i Västerbottens län vid allmänna landtmäterimötet: »Styckningsändamålet är här öfver hufvud att fränskilja inägorna från skogsmarken utan att fråga efter, om någon befolkning på dem skall kunna existera. Ja meningen är väl sällan eller aldrig att så skall ske».

Dessa erfarenheter hafva allt mer ledt till insikt om, att ägostyckningslagen måste ändras i syfte att förekomma dylika styckningar.

Innan sådan ändring slutligen kan komma till stånd pågå emellertid dessa sorgliga förrättningar, hvarigenom en stor mängd hemman alldeles förstöras i jordbruksafseende. Uti den år 1901 väckta motionen i norrlandsfrågan föreslogs därför Riksdagen att bland annat antaga en lag, hvarigenom tills vidare upphäfdes ägostyckningslagens tillämpning uti de norra landsdelarne i ändamål att göra de tillämnade ändringarne i lagen verk samma. Riksdagen begärde visserligen ändringar i ägostyckningslagen, men afslog det nyssnämnda förslaget.

Sedan dess hafva ägostyckningar af bolagshemman börjat i vissa orter, särskildt i Västernorrlands och äfven Västerbottens län, företagas i stor utsträckning. Vissa bolag begära nu på en gång förordnande för landtmätare att verkställa massor af ägostyckningar. Hemmanens ägare frukta nämligen de tillämnade ändringarne i ägostyckningsförfarandet och vilja därför hafva ägostyckningarne verkställda efter eget tycke, innan dessa förändringar blifva lag. Och man kan vara förvissad, att äfven på orter, där sådana ägostyckningar ännu ej tagit fart, skall detta nog ske, när den tid nalkas, då det blir fara i dröjsmål.

Det lilla, som kan vinnas af bolagshemmanen till förmån för jordbruket och upprätthållandet af en själfständig befolkning, kommer på detta sätt att helt och hållet förfelas. Och det är därför en utbredd mening inom de orter, där dylika ägostyckningar nu pågå, att dylika förrättningar måste alldeles förbjudas, till dess Norrlandskommitténs blifvande förslag till förändringar i ägostyckningslagen hunnit att slutligen pröfvas.

Vi hemställa alltså,

att Riksdagen ville för sin del antaga följande

Lag

*angående inskränkning i ägostyckningsförfarandets
tillämpning.*

Häri genom förordnas, att hvad lagen om hemmans-
klyfning, ägostyckning och jordafsöndring den 27 juni
1896 stadgar i afseende å ägostyckning, tills vidare ej
skall äga tillämpning inom Norrbottens, Västerbottens,
Västernorrlands, Jämtlands och Gäfleborgs län, dock
skola redan påbörjade ägostyckningar i enlighet med
lagen fullföljas.

Denna lag skall gälla tills vidare intill den 1
september 1906.

Stockholm den 27 januari 1903.

Oswald Emthén.

I motionen instämma:

Joh. Nydal.

P. Hörnstén.

J. E. Granlund.

J. Andersson,

E. G. Åkerlind.

W. Styrländer.

Baggböle.
